

14.05.2012

3/000/2012

Liikenne- ja viestintäministeriö

lp 2.4.2012 LVM/2579/03/2011

LVM:N LAUSUNTOPYYNTÖ KOSKIEEN HALLITUKSEN ESITYSTÄ STCW-YLEISSOPIMUKSEEN TEHTYJEN MUUTOSTEN HYVÄKSYMISESTÄ JA LAIVAVÄESTÄ JA ALUKSEN TURVALLISUUSJOHTAMISESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Kansainvälisen merenkulkujärjestön sopimuspuolina olevat valtiot tekivät kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan yleissopimuksen (STCW-yleissopimus) vuonna 1978. STCW-yleissopimuksessa määrätään merenkulkijoiden koulutusvaatimuksista ja pätevyyskirjoista.

Manilan konferenssissa 2010 sovitut STCW-yleissopimuksen muutokset tulivat voimaan 1. tammikuuta 2012. Kyseisestä päivämäärästä alkaen merenkulkualan koulutuksen on täytettävä uudet vaatimukset. Koska myös EU:n jäsenvaltiot ovat STCW-yleissopimuksen sopimuspuolia eikä yksikään niistä ole vastustanut Manilan konferenssissa sovittuja muutoksia, niiden on mukautettava lainsäädäntönsä STCW-yleissopimuksen uuden tekstin mukaiseksi. Myös EU:n lainsäädäntöä olisi linjattava kansainvälisten sääntöjen kanssa kuten tähänkin saakka, jotta voidaan välttää ristiriidat jäsenvaltioiden kansainvälisten ja EU:n puitteissa tekemien velvoitteiden välillä. Yhdenmukaistaminen kansainvälisten sääntöjen kanssa onkin tämän ehdotuksen perimmäinen tavoite. Lisäksi tällä ehdotuksella pyritään hieman yksinkertaistamaan STCW-direktiiviä.

Opetushallitus toteaa, edellisessä kuvattuun lähtökohtaan viitaten, että kansallisen lainsäädännön laadinnassa saattaa olla useampia erilaisia vaihtoehtoja, joilla on mm. erilaisia taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Hallituksen esityksessä on laajasti merenkulkualan koulutukseen vaikuttavia muutoksia, joiden osalta hallituksen esityksen valmistelussa olisi ollut hyvä tehdä tiiviimmin yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön ja opetuksen sisällön osalta Opetushallituksen kanssa. Esityksessä on kohtia, joilla saattaa olla merkittäväkin vaikutusta opetushallintoon ja joiden säätäminen on jäänyt avoimeksi ja säädettäväksi asetukseksi. Asetusluonnosta ei kuitenkaan ole lausuntopyynnön liitteenä. Tämä hankaloittaa lausunnon antoa.

Esityksen yleisperustelujen luvussa 5, esityksen vaikutukset, todetaan, että hallituksen esitykseen liittyvillä muutoksilla tulee olemaan välillisiä taloudellisia vaikutuksia opetushallinnolle. Näiden taloudellisten vaikutusten suuruusluokasta ei ole arvioita. Yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi on myös vähäistä.

Koulutuksen tavoitteiden asettamista koskevilla kohdilla on mainittu ainoastaan Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi (esimerkiksi pykälät 18- 19). Osa näissä pykälissä mainitusta koulutuksesta toteutetaan osana tutkintoon johtavaa ammatillista perus- ja lisäkoulutusta. Tällaisen koulutuksen tutkinnoista päättää opetus- ja kulttuuriministeriö ja tutkintojen perusteista Opetushallitus. Tutkinnon perusteissa määritellään tutkinnon ja tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja arviointi, jotka ovat keskeisiä lähtökohtia pätevyyksien määrittelylle. Koulutuksen sisältöjen määrittely ei siten voi olla vain Liikenteen turvallisuusviraston tehtävä, vaan tässä työssä tulee opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen olla mukana. Säädökseen tulisi lisätä maininta siitä, että tällaisen koulutuksen valmistelu on aina tehtävä yhteistyössä opetushallinnon kanssa. Tämän johdosta Opetushallitus esittää, että ennen hallituksen esityksen viimeistelyä liikenne- ja viestintäministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus käyvät esityksen huolellisesti läpi siten, että tutkintoon johtava ja muu ammatillinen lisäkoulutus on riittävästi huomioitu esityksessä, mukaan lukien erityyppisten koulutusten rahoitusvastuut.

Esityksessä todetaan, että sen aiheuttamat muutokset lisäävät aikuiskoulutuksen tarvetta. Esityksessä ei kuitenkaan tarkemmin avata mitä tällä tarkoitetaan. STCW-sopimuksen aiheuttama lisäkoulutustarve voisi siis kohdistua sekä tutkintoon johtavaan koulutukseen että lisä- ja täydennyskoulutukseen. Esityksessä ei ole arvioita koulutuksen aiheuttamista lisäkustannuksista.

Hallituksen esityksen yleisperusteluissa ja lakipykälissä on mainittu vain ammatillinen aikuiskoulutus, mutta suurin osa merenkulkualan tutkintoon johtavasta ammatillisesta koulutuksesta on ammatillista peruskoulutusta. Tämä tulisi lisätä lain perusteluihin ja pykäliin. Esityksessä myös viitataan pelkästään tutkintoasetuksiin (esim. s. 2), Opetushallitus esittää, että näissä tapauksissa viitattaisiin aina lakiin ja asetukseen ammattikorkeakoulutuksesta, ammatillisesta koulutuksesta tai aikuiskoulutuksesta (näin myös lain 2§:n kohdassa 28).

Esityksen yleisperusteluissa sivulla 4 viitataan laivasähkömestarin ammattitutkintoon, pitäisi olla laivasähkömestarin erikoisammattitutkinto.

Pääjohtaja

Aulis Pitkälä

Yli-insinööri

Timo Repo

Tiedoksi Opetus- ja kulttuuriministeriö